

ОЦІНЮВАННЯ ЯКОСТІ ПІДГОТОВКИ ФАХІВЦІВ У ЗАКЛАДАХ ФАХОВОЇ ПЕРЕДВИЩОЇ ОСВІТИ

Юлія Швидун

*голова випускової циклової комісії з спеціальностей
«Фінанси, банківська справа та страхування» та
«Підприємництво, торгівля та біржова діяльність»
ВСП Київський індустріальний фаховий коледж
КНУБА, викладач-методист*

Анотація. У роботі проаналізовано оцінювання якості підготовки фахівців у закладах фахової передвищої освіти. Дана коротка характеристика традиційним та інноваційним методам оцінювання якості підготовки фахівців у закладах фахової передвищої освіти.

Ключові слова: оцінювання, якість підготовки, результати навчання, компетентності, технологія оцінювання, методи оцінювання.

Abstract. The work analyzes the assessment of the quality of training of specialists in institutions of professional preliminary higher education. This is a brief description of traditional and innovative methods of assessing the quality of specialist training in vocational higher education institutions.

Keywords: assessment, quality of training, learning outcomes, competences, assessment technology, assessment methods.

Якість фахової передвищої освіти - відповідність умов освітньої діяльності та результатів навчання вимогам законодавства та стандартам фахової передвищої освіти, професійним та/або міжнародним стандартам (за наявності), а також потребам заінтересованих сторін і суспільства, яка забезпечується шляхом здійснення процедур внутрішнього та зовнішнього забезпечення якості освіти (Закон України «Про фахову передвищу освіту»).

Функціонування будь-якої педагогічної системи, зокрема і системи підготовки фахівців у коледжі, неможливе без зворотного зв'язку, без встановлення ефективності освітнього процесу, оцінювання результатів компетентнісно-орієнтованого навчання. Водночас педагогічною наукою ще не напрацьовано докладних теорій і валідних методик, які б давали змогу надійно оцінювати рівень опанування студентами професійними вміннями, навичками, іншими складними компетентностями, визначеними освітніми стандартами результатами навчання. Постає необхідність у розробленні надійної, системної і доступної у практичному застосуванні методики оцінювання якості підготовки фахівців у коледжах.

Одним з найпотужніших і перевірених засобів сталого розвитку є

досягнення всебічної якісної освіти. Європейський досвід свідчить, що основним модернізаційним інструментом забезпечення якості освіти має стати система оцінювання ефективності освітнього процесу, яка гарантуватиме вчасну поінформованість стейкхолдерів про дійсний стан (перебіг процесу, результат підготовки фахівців) фахової передвищої освіти, відповідність моделі випускника вимогам освітніх стандартів (Лузан, Каленський, Пащенко, Мося, & Ямковий, 2021).

Стандарти внутрішнього забезпечення якості у вищих закладах повинні забезпечувати студентоцентроване навчання й оцінювання результатів навчання, що було зазначено на Міністерській конференції країн Європейського Союзу 15 травня 2015 р., яка відбулася у м. Єреван (Вірменія). (Лузан, Каленський, Пащенко, Мося, & Ямковий, 2021).

Закон України «Про фахову передвищу освіту» зазначає, що система забезпечення закладами фахової передвищої освіти якості освітньої діяльності та якості фахової передвищої освіти (внутрішня система забезпечення якості освіти) включає забезпечення релевантності, надійності, прозорості та об'єктивності оцінювання, що здійснюється у рамках освітнього процесу. Отже, відповідність результатів навчання випускників закладів освіти вимогам законодавства та стандартів фахової передвищої освіти і є тим параметром ефективності освітнього процесу.

Результати навчання – це знання, уміння, навички, способи мислення, погляди, цінності, інші особисті якості, набуті в процесі навчання, виховання та розвитку, які можна ідентифікувати, спланувати, оцінити і виміряти та які особа здатна продемонструвати після завершення освітньої програми або окремих освітніх компонентів. За Національним освітнім глосарієм: вища освіта (Україна): результати навчання – сукупність компетентностей, що виражають знання, розуміння, уміння, цінності, інші особисті якості, які набув студент після завершення.

Компетентності – динамічне поєднання знань, розуміння, навичок, умінь і здатностей. Відмінність між результатами навчання та компетентностями: перші формулюються та плануються викладачами на рівні освітньої програми, окремої навчальної дисципліни, а компетентності набуваються здобувачами вищої освіти.

Вдосконалення результатів навчання через оцінювання, залежить від п'яти ключових умов: забезпечення ефективного зворотного зв'язку між викладачем та студентами; активного залучення студентів у власний освітній процес; обліку навчальних досягнень; залежності від оцінювання мотивації та самооцінки студентів; здатності студентів до оцінювання власних результатів та розуміння, як їх покращити.

Технологія оцінювання якості підготовки фахівців включає традиційні

методи оцінювання (спостереження за навчальною діяльністю студентів, усний, письмовий, графічний, комбінований, практичний) та інноваційні методи (метод портфоліо, метод оцінювання в «перевернутому навчанні», метод ментальних карт, метод кейсів, перевірка за допомогою навчальних ігор, виконання проєктів, тестовий, програмований та інші).

За допомогою методу спостереження за навчальною діяльністю студентів педагог докладно пізнає їх діяльність, ставлення, волю й бажання, з'ясовує нахили і здібності, успіхи, поведінку, можливості та способи дій у певних ситуаціях, визначає обсяг і глибину оволодіння професійними знаннями, рівень опанування відповідними навичками та вміннями, ступінь сформованості особистісних якостей, визначає недоліки й шляхи їх усунення тощо.

Усний метод оцінювання може здійснюватися в індивідуальній, фронтальній, груповій формах. Як основні форми письмового оцінювання виступають диктант, самостійна робота, контрольна робота. Метод графічного оцінювання передбачає відповідь студента у вигляді складеної ним узагальненої наочної моделі, яка відображає певні відношення, взаємозв'язки об'єктів або їх сукупності.

Далі дамо коротку характеристику інноваційним методам оцінювання. Метод портфоліо – система оцінювання знань, суть якої полягає в організації накопичення, відбору та аналізу продуктів навчально-пізнавальної діяльності студентів, відповідних інформаційних матеріалів із зовнішніх джерел.

Реалізація методу оцінювання у «перевернутому навчанні» полягає у новій концепції подачі матеріалу студентам і, відповідно, новому способі оцінювання якості підготовки фахівців.

Метод кейсів (case-study) – метод навчання, в якому здійснюються контрольні функції, спрямовані на формування та перевірку рівня сформованості компетентностей студентів на основі реальних чи вигаданих ситуацій, які можуть статися в особистому житті або у професійній діяльності.

Тестовий метод оцінювання знань – це метод виміру й оцінювання знань, умінь та навичок студента за допомогою спеціально підготовлених стандартизованих завдань.

Список використаних джерел:

Закон України «Про фахову передвищу освіту» від 27.10.2022, підстава - 2438-IX
Лузан, П. Г., Каленський, А. А., Пашенко, Т. М., Мося, І. А. & Ямковий, О. Ю. (2021). *Методичні основи оцінювання якості підготовки фахівців у закладах фахової передвищої освіти*: методичний посібник. Житомир: «Полісся».

Standards and Guideline sfor Quality Assurance in the European higher Education Area (ESG). 2015. Subject to approval by the Ministerial Conference in Yerevan. 2015. Доступно: https://www.eqar.eu/fileadmin/documents/e4/ESG_draft_endoresed_by_BFUG.pdf